

Αρχική σελίδα>Προσφυγή στη δικαιοσύνη>Νομικά συστήματα - ευρωπαϊκά και εθνικά>Εθνικά ειδικά δικαστήρια

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [fr](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

γαλλικά

Swipe to change

Εθνικά ειδικά δικαστήρια**Γαλλία**

Στην παρούσα ενότητα παρέχεται επισκόπηση των συνταγματικών και διοικητικών δικαστηρίων στη Γαλλία.

Συνταγματικό Συμβούλιο

Το Συνταγματικό Συμβούλιο (Conseil constitutionnel) που συστάθηκε με το Σύνταγμα της Πέμπτης Δημοκρατίας στις 4 Οκτωβρίου 1958 δεν είναι ιεραρχικά ανώτερο από τα τακτικά ή τα διοικητικά δικαστήρια. Ως εκ τούτου, δεν πρόκειται για Ανώτατο Δικαστήριο.

Έχει εννέα μέλη, και η σύνθεσή του ανανεώνεται κατά το ένα τρίτο κάθε τρία έτη. Τα μέλη διορίζονται για μη ανανεώσιμη θητεία εννέα ετών· τρία μέλη διορίζει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας και από τρία μέλη διορίζουν οι πρόεδροι κάθε σώματος του Κοινοβουλίου (Γερουσία και Εθνοσυνέλευση). Οι πρώην πρόεδροι της Δημοκρατίας συμμετέχουν αυτοδικαίως στο Συνταγματικό Συμβούλιο ως διά βίου μέλη του, εκτός εάν ασκούν καθήκοντα τα οποία είναι ασυμβίβαστα με την εντολή μέλους του Συμβουλίου, οπότε δεν επιτρέπεται η συμμετοχή τους.

Ο πρόεδρος του Συνταγματικού Συμβουλίου διορίζεται από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας μεταξύ των μελών του.

Δεν υπάρχουν απαιτήσεις όσον αφορά την ηλικία ή το επάγγελμα για την απόκτηση της ιδιότητας του μέλους του Συνταγματικού Συμβουλίου. Ωστόσο, η ιδιότητα του μέλους (Conseiller) είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του μέλους της κυβέρνησης ή της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, καθώς και με οποιοδήποτε αιρετό αξίωμα. Τα μέλη υπόκεινται επίσης στους ίδιους κανόνες επαγγελματικού ασυμβίβαστου στους οποίους υπόκεινται και τα μέλη της Εθνοσυνέλευσης και της Γερουσίας.

Το Συνταγματικό Συμβούλιο είναι μόνιμο όργανο, και η συχνότητα των συνεδριάσεών του εξαρτάται από τον ρυθμό εισαγωγής υποθέσεων ενώπιόν του.

Συνεδριάζει και εκδίδει τις αποφάσεις του μόνο σε ολομέλεια. Οι διασκέψεις υπόκεινται σε κανόνα απαρτίας, σύμφωνα με τον οποίο πρέπει να παρίστανται επτά δικαστές. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του προέδρου. Δεν υπάρχει περιθώριο για αποκλίνοσες απόψεις.

Η διαδικασία είναι γραπτή και ακολουθεί την αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης. Ωστόσο, οι διάδικοι μπορούν να διατυπώνουν προφορικές παρατηρήσεις σχετικά με τις εκλογικές διαφορές. Επιπλέον, οι διάδικοι ή οι εκπρόσωποί τους μπορούν επίσης να καταθέτουν προφορικά τις παρατηρήσεις τους κατά την επ' ακροατήριου συζήτηση, όταν συζητούνται προκαταρκτικά ζητήματα συνταγματικότητας.

Όσον αφορά την καθ' ύλην αρμοδιότητα, η αρμοδιότητα του Συνταγματικού Συμβουλίου μπορεί να διαιρεθεί σε δύο κατηγορίες:

Αρμοδιότητα σε δύο είδη διαφορών:**Διαφορές σχετικά με τη νομοθεσία**

Το Συμβούλιο εκδίδει αποφάσεις σχετικά με τον προληπτικό έλεγχο της συνταγματικότητας (contrôle de constitutionnalité préventif): ο έλεγχος της συνταγματικότητας είναι αφηρημένος. Η διαδικασία είναι προαιρετική για τη συνήθη νομοθεσία και τις διεθνείς δεσμεύσεις, αλλά υποχρεωτική για τους οργανικούς νόμους (lois organiques) και για τον εσωτερικό κανονισμό και των δύο σωμάτων του Κοινοβουλίου. Οι προσφυγές υποβάλλονται κατόπιν ψηφοφορίας της Βουλής, αλλά πριν από την ψήφιση ή την επικύρωση του νόμου, την έγκριση της διεθνούς δεσμεύσης ή τη θέση σε ισχύ του εσωτερικού κανονισμού οποιουδήποτε σώματος του Κοινοβουλίου. Η προαιρετική προσφυγή (saisine) μπορεί να υποβληθεί είτε από πολιτική αρχή (πρόεδρο της Δημοκρατίας, πρωθυπουργό, πρόεδρο της Εθνοσυνέλευσης ή της Γερουσίας) είτε από 60 βουλευτές ή 60 γερουσιαστές.

Την 1η Μαρτίου 2010 εισήχθησαν έκτακτοι συνταγματικοί έλεγχοι, με την έναρξη ισχύος της «προκαταρκτικής εξέτασης της συνταγματικότητας» (question prioritaire de constitutionnalité). Από την ημερομηνία αυτή, κάθε ενάγων ή εναγόμενος μπορεί, στο πλαίσιο δίκης, να προσβάλει νομοθετική διάταξη με την αιτιολογία ότι είναι ασυμβίβαστη με τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα. Η υπόθεση μπορεί να παραπεμφθεί στο Συνταγματικό Συμβούλιο μόνον εφόσον η παραπομπή εγκριθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας ή από το Ακυρωτικό Δικαστήριο, το οποίο πρέπει να γνωμοδοτήσει εντός τριών μηνών.

Το Συνταγματικό Συμβούλιο αποφαινεται σχετικά με την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των νόμων και των κανονισμών. Ένα ζήτημα μπορεί να παραπεμφθεί σε αυτό είτε κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας από τον πρόεδρο της Βουλής (Εθνοσυνέλευση ή Γερουσία) που ασχολείται με το συγκεκριμένο μέτρο ή από την κυβέρνηση, είτε, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, από τον πρωθυπουργό, ο οποίος μπορεί να επιδιώξει να υποβαθμίσει ένα μέτρο που έχει θεσπιστεί ως νόμος.

Διαφορές σχετικά με εκλογές ή δημοψηφίσματα

Το Συνταγματικό Συμβούλιο αποφαινεται σχετικά με τη νομιμότητα της εκλογής του προέδρου της Δημοκρατίας και των δημοψηφισμάτων και ανακοινώνει τα αποτελέσματα. Αποφασίζει επίσης για τη νομιμότητα της εκλογής των μελών και των δύο σωμάτων του Κοινοβουλίου, καθώς και για τους κανόνες που διέπουν την εκλογιμότητα και τον αποκλεισμό τους.

Προσφυγές προς το Συμβούλιο για εκλογικά θέματα μπορούν να ασκηθούν γενικά από οποιονδήποτε εκλογέα, και έχουν αυξηθεί σημαντικά μετά τη θέσπιση νομοθεσίας για την οργάνωση και τον έλεγχο των εκλογικών δαπανών, για τον οποίο αρμόδιο είναι το Συμβούλιο, ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, όσον αφορά τους υποψηφίους στις βουλευτικές και προεδρικές εκλογές.

Γνωμοδοτική αρμοδιότητα

Το Συνταγματικό Συμβούλιο γνωμοδοτεί, κατόπιν επίσημου αιτήματος του αρχηγού του κράτους, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 16 του Συντάγματος (που αφορά τις πλήρεις εξουσίες σε περιόδους κρίσης) και, συνακόλουθα, σχετικά με τις αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο αυτό.

Επιπλέον, η κυβέρνηση ζητεί τη γνώμη του Συμβουλίου σχετικά με κείμενα που αφορούν την οργάνωση της εκλογής του προέδρου της Δημοκρατίας και τα δημοψηφίσματα.

Όλες οι αποφάσεις υπόκεινται στον ίδιο τύπο, ο οποίος περιλαμβάνει:

παραπομπές στα εφαρμοστέα κείμενα και διαδικαστικά στάδια,

την αιτιολογία, η οποία εκτίθεται σε παραγράφους και στην οποία αναλύονται τα προβαλλόμενα επιχειρήματα, διευκρινίζονται οι εφαρμοστέες αρχές και δίνονται απαντήσεις στην αίτηση, και

το διατακτικό το οποίο χωρίζεται σε άρθρα που αναφέρουν την προκριθείσα απόφαση.

Οι αποφάσεις είναι δεσμευτικές για τους κρατικούς οργανισμούς και όλες τις διοικητικές και δικαστικές αρχές. Δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα. Η ισχύς δεδικασμένου δεν αφορά μόνο το διατακτικό της απόφασης, αλλά και την αιτιολογία, η οποία αποτελεί την αναγκαία βάση του. Ωστόσο, το Συνταγματικό Συμβούλιο δέχεται προσφυγές για τη διόρθωση ουσιώδους σφάλματος.

Διάταξη η οποία έχει κηρυχθεί αντισυνταγματική με απόφαση στο πλαίσιο προληπτικού ελέγχου συνταγματικότητας δεν μπορεί να θεσπιστεί ή να εφαρμοστεί. Διάταξη που έχει κηρυχθεί αντισυνταγματική σε προκαταρκτική εξέταση συνταγματικότητας καταργείται με τη δημοσίευση της απόφασης του Συνταγματικού Συμβουλίου ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Το Συνταγματικό Συμβούλιο καθορίζει τις προϋποθέσεις και τα όρια εντός των οποίων μπορούν να αμφισβητηθούν τα αποτελέσματα που έχουν ήδη παραχθεί από τη διάταξη.

Το αποτέλεσμα των αποφάσεων στις εκλογικές διαφορές ποικίλλει από την ακύρωση των ψηφοδελτίων έως την ακύρωση των ίδιων των εκλογών, και μπορεί να περιλαμβάνει δήλωση σύμφωνα με την οποία ένας υποψήφιος είναι μη επιλέξιμος και/ή ότι ένας εκλεγμένος αξιωματούχος πρέπει να παραιτηθεί από το αξίωμά του.

Οι αποφάσεις κοινοποιούνται στους διαδίκους και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα (Journal officiel de la République française)· σε περίπτωση απόφασης που εκδίδεται στο πλαίσιο προληπτικού ελέγχου συνταγματικότητας, δημοσιεύονται επίσης η προσφυγή του Κοινοβουλίου και οι παρατηρήσεις της κυβέρνησης.

Όλες οι αποφάσεις του Συμβουλίου, από τη σύστασή του, είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο του Συνταγματικού Συμβουλίου.

Διοικητικά δικαστήρια

Καθήκοντα των διοικητικών δικαστηρίων

Οι πράξεις της δημόσιας διοίκησης υπόκεινται στον έλεγχο των διοικητικών δικαστηρίων, τα οποία είναι ανεξάρτητα από την ίδια τη διοίκηση (διαχωρισμός διοικητικών και δικαστικών καθηκόντων) και διακριτά από τα τακτικά δικαστήρια (διαχωρισμός αρμοδιοτήτων, dualisme judiciaire). Έλεγχος μπορεί επίσης να ασκείται από διοικητικά όργανα, αλλά οι αποφάσεις των εν λόγω οργάνων υπόκεινται στη συνέχεια σε δικαστικό έλεγχο.

Τα διοικητικά δικαστήρια (tribunaux administratifs) είναι τα γενικά διοικητικά δικαστήρια σε πρώτο βαθμό. Τα ειδικά διοικητικά δικαστήρια είναι πολυάριθμα και ποικίλα και περιλαμβάνουν:

τα οικονομικά δικαστήρια [περιφερειακό ελεγκτικό σώμα (chambre régionale des comptes) και Ελεγκτικό Συνέδριο (Cour des comptes)],

το εθνικό δικαστήριο αρμόδιο για θέματα ασύλου (Cour nationale du droit d'asile),

τα πειθαρχικά δικαστήρια (δικαστήριο δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής πειθαρχίας, Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, επαγγελματικά πειθαρχικά όργανα, πανεπιστημιακά δικαιοδοτικά όργανα κ.λπ.).

Κατά κανόνα, οι αποφάσεις των δικαστηρίων αυτών μπορούν να προσβληθούν ενώπιον των διοικητικών εφετείων (cours administratifs d'appel), οι αποφάσεις των οποίων μπορούν με τη σειρά τους να ελεγχθούν από το Συμβούλιο της Επικρατείας (Conseil d'État), με την άσκηση αναίρεσης. Στο πλαίσιο αυτού του ρόλου, το Συμβούλιο της Επικρατείας ελέγχει, όπως και το Ακυρωτικό Δικαστήριο, μόνο την ορθή εφαρμογή των οικονομικών και νομικών κανόνων από τις δικαστικές αποφάσεις που προσβάλλονται ενώπιόν του, ωστόσο, για ορισμένες διαφορές, όπως αυτές που αφορούν τα κανονιστικά μέτρα που λαμβάνουν οι υπουργοί, το Συμβούλιο της Επικρατείας είναι επίσης το δικαστήριο πρώτου και τελευταίου βαθμού.

Οι συγκρούσεις αρμοδιότητας μεταξύ των δύο συστημάτων δικαστηρίων επιλύονται από το δικαστήριο επίλυσης συγκρούσεων (Tribunal des conflits), το οποίο αποτελείται από μέλη του Ακυρωτικού Δικαστηρίου και του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Το Συνταγματικό Συμβούλιο επιβλέπει τη συμμόρφωση των νόμων με το Σύνταγμα, αλλά δεν ελέγχει τα μέτρα ή τις ενέργειες της δημόσιας διοίκησης.

Εσωτερική διάρθρωση των διοικητικών δικαστηρίων

Τα διοικητικά δικαστήρια (τα οποία είναι 42) και τα διοικητικά εφετεία (τα οποία επί του παρόντος είναι 8 και σύντομα θα είναι 9) υποδιαιρούνται σε τμήματα. Ο αριθμός των τμημάτων και οι τομείς εξειδίκευσης ποικίλλουν ανάλογα με τα μέλη του δικαστηρίου και τις επιλογές του προϊστάμενου του δικαστηρίου αναφορικά με την εσωτερική διάρθρωση. Το Συμβούλιο της Επικρατείας διαθέτει μόνο ένα τμήμα με δικαιοδοτικά καθήκοντα, το τμήμα διοικητικών διαφορών (Section du contentieux)· τα άλλα τμήματα, γνωστά ως διοικητικά τμήματα, είναι επιφορτισμένα με τη γνωμοδοτική λειτουργία του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Το τμήμα διοικητικών διαφορών αποτελείται από 10 υποτμήματα ειδικευμένα σε διάφορα είδη διαφορών. Δύο από αυτά τα υποτμήματα εκδίδουν από κοινού απόφαση σε τομείς του γενικού διοικητικού δικαίου (9 μέλη)· αν η υπόθεση είναι πιο περίπλοκη ή πιο ευαίσθητη, μπορεί να εκδικαστεί από το τμήμα διοικητικών διαφορών (το οποίο αποτελείται εν προκειμένω από τους προέδρους των υποτμημάτων, τον πρόεδρο του τμήματος διοικητικών διαφορών και τους αντιπροέδρους, 17 μέλη) ή από ολομέλεια εκδίκασης ένδικων διαφορών (Assemblée du contentieux) (αποτελούμενη από προέδρους των τμημάτων του Συμβουλίου της Επικρατείας, υπό την προεδρία του αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, 13 μέλη).

Καθεστώς των μελών των διοικητικών δικαστηρίων

Παραδοσιακά, τα μέλη των διοικητικών δικαστηρίων δεν χαρακτηρίζονται ως δικαστές (magistrats) κατά την έννοια του γαλλικού Συντάγματος, δεδομένου ότι ο όρος αυτός προορίζεται αποκλειστικά για τα μέλη των τακτικών δικαστηρίων. Τα μέλη των διοικητικών δικαστηρίων διέπονται από τους γενικούς κανόνες που διέπουν τους δημόσιους υπαλλήλους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, για μεγάλο χρονικό διάστημα, η νομοθεσία που εφαρμοζόταν στα μέλη των διοικητικών δικαστηρίων δεν περιλάμβανε ειδικούς κανόνες διαφορετικούς από εκείνους που ίσχυαν για άλλες κατηγορίες δημόσιων υπαλλήλων. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980, οι όροι και οι προϋποθέσεις διορισμού των μελών των διοικητικών δικαστηρίων εξελίχθηκαν προκειμένου να ενισχυθεί η ανεξαρτησία τους.

Στην απόφασή του, της 22ας Ιουλίου 1980, το Συνταγματικό Συμβούλιο επιβεβαίωσε την ύπαρξη και την ανεξαρτησία των διοικητικών δικαστηρίων, χαρακτηριστικά που έχουν πλέον συμπεριληφθεί στις θεμελιώδεις αρχές που αναγνωρίζονται από τους νόμους της Γαλλικής Δημοκρατίας. Επομένως, οι διοικητικοί δικαστές απολαύουν ειδικού καθεστώτος το οποίο εγγυάται την ανεξαρτησία τους, διασφαλίζοντας, ιδίως, την ισοβιότητά τους.

Επιπλέον, μετά τη θέσπιση του νόμου αριθ. 2016-483, της 20ής Απριλίου 2016, σχετικά με τη συμπεριφορά, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των υπαλλήλων, των μελών των διοικητικών δικαστηρίων και των διοικητικών εφετείων, αναγνωρίζονται πλέον αυτοτελώς ως δικαστές (magistrats) [άρθρο L. 231-1 του κώδικα διοικητικής δικονομίας (code de justice administrative)].

Ενώ οι δικαστές των τακτικών δικαστηρίων συγκροτούν ενιαίο σώμα (corps), οι διοικητικοί δικαστές ανήκουν σε δύο διαφορετικά σώματα: το σώμα των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας και το σώμα των μελών των διοικητικών δικαστηρίων και των διοικητικών εφετείων.

Μολονότι οι κανόνες που ισχύουν γι' αυτά περιλαμβάνονται εδώ και καιρό σε διάφορες νομοθετικές πράξεις, έχουν πλέον συγκεντρωθεί στον κώδικα διοικητικής δικονομίας.

Νομικές βάσεις δεδομένων στους τομείς αυτούς

Οι νομικές βάσεις δεδομένων στη Γαλλία είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο ως αντικείμενο δημόσιας υπηρεσίας. Ο ιστότοπος <https://www.legifrance.gouv.fr/> περιλαμβάνει:

τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, του δικαστηρίου επίλυσης συγκρούσεων, των διοικητικών εφετείων και επιλογή από αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων, στη οικεία βάση δεδομένων JADE· και

τις αποφάσεις του Συνταγματικού Συμβουλίου στην οικεία βάση δεδομένων CONSTIT.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Ναι, η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται δωρεάν.

Σύντομη περιγραφή του περιεχομένου

Η βάση δεδομένων JADE περιλαμβάνει 230.000 δικαστικές αποφάσεις, στις οποίες προστίθενται 12.000 δικαστικές αποφάσεις ετησίως, ενώ η βάση δεδομένων CONSTIT περιλαμβάνει 3.500 δικαστικές αποφάσεις, στις οποίες προστίθενται 150 δικαστικές αποφάσεις ετησίως.

Σχετικοί σύνδεσμοι

Αρμοδιότητα — Γαλλία

Τελευταία επικαιροποίηση: 12/05/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.